

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

19 жовтня 2017 року

м. Тернопіль

№ 28- рк/к

Про вжиття заходів щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання відділу досліджень і розслідувань від 05.10.2017 № 61 «Про виявлені ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції» встановила наступне.

В ході реалізації повноважень щодо здійснення контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції територіальним відділенням, на підставі статті 3, пункту 12 частини першої статті 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», проводилось дослідження ринку надання платних медичних послуг, зокрема, проведення платних медичних оглядів, закладами охорони здоров'я Тернопільської області.

В межах Чортківського району Тернопільської області платні медичні послуги, зокрема, проведення платних медичних оглядів та видача необхідних заявнику довідок (сертифікатів), надаються комунальною установою Чортківською центральною комунальною районною лікарнею (надалі Чортківська ЦРКЛ, ЦРКЛ) (вул. Дмитра Пігути, 31 Б, м. Чортків, Тернопільської обл., 48500, ідентифікаційний код 02001185).

Чортківська ЦРКЛ включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (ЄДР), є юридичною особою.

Дата державної реєстрації – 03.11.1997, дата запису в ЄДР – 05.04.2005, номер запису – 1 634 120 0000 000148.

Основний вид діяльності за КВЕД:

86.10 Діяльність лікарняних закладів.

До переліку платних послуг, які надаються лікарнею, зокрема, входять:

- медичний огляд для отримання дозволу на право отримання та носіння зброї;
- попередній огляд для отримання посвідчення водія транспортних засобів;
- періодичний огляд для отримання посвідчення водія транспортних засобів;
- медичний огляд на виїзд за кордон;
- проведення медичної підготовки водіїв;
- обов'язковий профілактичний наркологічний огляд;
- проведення попередніх та періодичних психіатричних оглядів;
- профілактичний медичний огляд громадян певних категорій;
- стажування лікарів-інтернів на умовах контракту.

Отже, ЦРКЛ здійснює господарську діяльність та є суб'єктом господарювання в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Чортківська ЦРКЛ є єдиною установою в межах Чортківського району Тернопільської обл., яка проводить платні медичні огляди та не зазнає конкуренції на вказаному ринку.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», становище ЦРКЛ на ринку проведення платних медичних послуг за період 2014-2016 років у територіальних межах Чортківського району Тернопільської обл., містить ознаки монопольного (домінуючого).

Відповідно до Звіту про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (форма №4-1д, №№4-1м) за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю (код рядка 020) Чортківській ЦРКЛ надійшло коштів у 2014 році – 376 877,76 грн., у 2015 році – 410 341,37 грн., у I півріччі 2016 року – 244 013,23 грн.

Наказами головного лікаря ЦРКЛ від 31.12.2015 №262(у) та від 27.04.2016 № 97(у) (надалі Наказ №262(у) або № 97(у)) введено в дію тарифи на платні послуги, що надаються Чортківською ЦРКЛ.

Обов'язковий профілактичний наркологічний огляд.

Проведення наркологічних оглядів регулюється наступними нормативно-правовими актами України:

- постановою Кабінету Міністрів України від 06.11.1997 №1238 «Про обов'язковий профілактичний наркологічний огляд і порядок його проведення»;

- наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.11.1997 №339 «Про вдосконалення системи профілактичних протиалкогольних та протинаркотичних заходів та обов'язкових профілактичних наркологічних оглядів», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11.12.1997 за №586/2390 (надалі Наказ №339);

- іншими нормативно-правовими актами.

Згідно Наказів від 31.12.2015 №262(у) та від 27.04.2016 № 97(у), вартість послуги проведення обов'язкового профілактичного наркологічного огляду ЦРКЛ становить 86,86 грн. та з 01.05.2016 – 93,53 грн.

Відповідно до «Калькуляції собівартості проведення обов'язкового профілактичного наркологічного огляду», затрати робочого часу становить:

- лікаря-нарколога - 30 хв.,

- лікаря-нарколога (тестування) -10 хв.,

- медсестра – 15 хв.;

- лаборант – 35 хв.;

- бухгалтер по платних послугах – 15 хв.;

- *окрім того, в калькуляцію включені інші статті витрат:*

- нарахування на заробітну плату - 22%;

- непрямі витрати – 53%;

- нарахування на непрямі витрати - 22%;

- вартість бланка медичної довідки;

- медикаменти – 7,69 грн.

Відповідно до Розшифровки статті витрат «Медикаменти» в даних калькуляціях вартості платних медичних послуг ЦРКЛ включені:

- набір ГГТ -19,05 грн,

- спирт – 0,16 грн;

- вата – 0,27 грн;

- рукавиці – 2,26 грн;

- старифікатор – 0,30 грн.

Пунктом 8 Інструкції про профілактичний наркологічний огляд та його обов'язкові обсяги (надалі Інструкція), затвердженої Наказом №339, передбачено, що обов'язковий обсяг обстеження включає лікарський наркологічний огляд, психологічне тестування та лабораторне дослідження активності гамма-глутамілтрансферази сироватки крові за

програмами Всесвітньої організації охорони здоров'я «Тест «Аудит» та «Тест клінічного скринінгу».

Відповідно до п.9 Інструкції, дані профілактичного наркологічного огляду заносяться лікарем-наркологом до медичної картки форми №145-О.

Оскільки, всі тестування та заповнення медичних карток проводиться лікарем то затрати робочого часу медичної сестри та бухгалтера по платних послугах зайво внесені до калькуляції щодо розрахунку собівартості проведення обов'язкового профілактичного наркологічного медичного огляду.

Внесення до калькуляції затрат робочого часу медичної сестри та бухгалтера по платних послугах призводить до завищення тарифу на медичну послугу проведення обов'язкового профілактичного наркологічного медичного огляду та ущемляє інтереси споживачів зазначеної послуги, які змушені сплачувати за її отримання додаткові кошти.

Вищезазначені дії були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, оскільки у цьому випадку жоден з його учасників не зміг би одноосібно, на протязі певного часу вчиняти необгрунтовані дії із встановлення умов реалізації послуги, а споживачі мали би можливість відмовитися від послуг комунальної установи, умови надання якої їх не влаштовують, тобто мали б можливість вибору.

Таким чином, вказані дії Чортківської ЦРКЛ містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Попередній та періодичний психіатричний огляд.

Проведення психіатричних оглядів регулюється наступними нормативно-правовими актами України:

- наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.2002 №12 «Про затвердження Інструкції про проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.02.2002 за №94/6382 (надалі Наказ №12);

- постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2000 №1465 «Про затвердження порядку проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів і переліку медичних психіатричних протипоказань щодо виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), що можуть становити безпосередню небезпеку для особи, яка провадить цю діяльність або оточуючих»;

- іншими нормативно-правовими актами.

Згідно Наказів від 31.12.2015 №262(у) та від 27.04.2016 № 97(у), вартість послуги проведення попередніх та періодичних психіатричних оглядів ЦРКЛ становить 37,87 грн. та з 01.05.2016 – 38,91 грн.

Відповідно до «Калькуляції вартості проведення попередніх та періодичних психіатричних оглядів» затрати робочого часу становлять:

- лікаря-психіатра - 30 хв.,
- лікаря-психіатра (тестування) – 10 хв.;
- медсестри – 24 хв.;
- бухгалтера по платних послугах – 15 хв.;

окрім того, в калькуляцію включені інші статті витрат:

- нарахування на заробітну плату - 22%;
- непрямі витрати – 53%;
- нарахування на непрямі витрати - 22%;
- вартість бланка медичної довідки.

Пунктом 9 Інструкції про проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів, затвердженої Наказом №12, передбачено, що обов'язкові попередній

та періодичний психіатричні огляди проводяться за програмою Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) «Оцінний перелік симптомів і глосарій для психічних розладів згідно з Міжнародною класифікацією хвороб». Обов'язкові попередній та періодичний психіатричні огляди передбачають обов'язкові обсяги обстеження: анкетування щодо можливих скарг та анамнезу психічних розладів, клінічне обстеження (скринер), яке є складовою частиною зазначеної програми, і, у разі потреби, додаткові обстеження згідно з Протоколом обов'язкових попереднього та періодичного психіатричних оглядів.

Дані психіатричного огляду заносяться до протоколу лікарем-психіатром.

Оскільки, всі тестування та заповнення медичних карток проводиться лікарем то затрати робочого часу медичної сестри та бухгалтера по платних послугах зайво внесені до калькуляції щодо розрахунку собівартості проведення попередніх та періодичних психіатричних оглядів.

Внесення до калькуляції затрат робочого часу медичної сестри та бухгалтера по платних послугах призводить до завищення тарифу на медичну послугу проведення попереднього та періодичного психіатричного медичного огляду та ущемляє інтереси споживачів зазначеної послуги, які змушені сплачувати за її отримання додаткові кошти.

За умови існування значної конкуренції на ринку, між суб'єктами господарювання відбувалося б змагання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими учасниками ринку, що є змістом поняття конкуренції згідно статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», завдяки якому споживачі надали би перевагу тому суб'єкту господарювання, який пропонує найбільш вигідні умови, тобто мали б можливість вибору.

Таким чином, вказані дії Чортківської ЦРКЛ містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Медичний огляд для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи.

Проведення медичних оглядів для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи регулюються, зокрема:

- наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.10.1999 №252 «Про затвердження Порядку видачі медичної довідки для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05.11.1999 за №768/4061 (надалі Порядок видачі медичної довідки).

Відповідно до п.5 Порядку видачі медичної довідки питання про видачу медичної довідки вирішується лікарсько-консультативною комісією, до складу якої входять голова комісії (лікар-терапевт), лікар-невропатолог, лікар-отоларинголог, лікар-офтальмолог. Перелік лабораторних та функціональних обстежень (надалі - Лабораторні дослідження «Зброя») включає в себе обов'язковий обсяг (загальний аналіз крові та сечі, аналіз крові на цукор, ЕКГ, обстеження гостроти й полів зору).

Згідно Наказів від 31.12.2015 №262(у) та від 27.04.2016 № 97(у), вартість послуги проведення медичних оглядів для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи ЦРКЛ становить 94,75 грн. та з 01.05.2016 – 108,13 грн.

Відповідно до «Калькуляції собівартості проведення медичного огляду для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи» заробітна плата становить:

- терапевта – 3,84 грн.,
- невропатолога – 3,84 грн.,
- отоларинголога – 2,16 грн.,
- офтальмолога – 2,00 грн.,
- хірурга – 2,03 грн.,

- медсестри по наданню платних послуг – 2,85 грн.;
 - бухгалтера по платних послугах – 2,85 грн
- окрім того, в калькуляцію включені інші статті витрат:*
- нарахування на заробітну плату – 22 %;
 - непрямі витрати – 53 %;
 - медикаменти (інші обстеження) – 5,13 грн;
 - вартість бланку – 3,77 грн.

До Калькуляції собівартості проведення медичного огляду для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи ЦРКЛ зайво включено огляд лікарем-хірургом, затрати робочого часу медичної сестри по платних послугах та бухгалтера по платних послугах оскільки, це не передбачено Порядком видачі медичної довідки.

Відповідно до Розшифровки статті витрат «Інші обстеження» в даній калькуляції вартості платних медичних послуг ЦРКЛ включені: заробітна плата, нарахування на заробітну плату, медикаменти та реактиви, що становить:

- загальний аналіз крові – 14,57 грн;
- загальний аналіз сечі – 7,73 грн,
- ЕКГ – 10,51 грн., (загальна вартість – 32.81 грн.).

Внесення до калькуляції заробітної плати лікаря-хірурга, затрат робочого часу медичної сестри та бухгалтера по платних послугах призводить до завищення тарифу на медичну послугу проведення медичного огляду для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи та ущемляє інтереси споживачів зазначеної послуги, які змушені сплачувати за її отримання додаткові кошти.

Вищезазначені дії були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, оскільки у цьому випадку жоден з його учасників не зміг би одноосібно, на протязі певного часу вчиняти необґрунтовані дії із встановлення умов реалізації послуги, а споживачі мали би можливість відмовитися від послуг комунальної установи, умови надання якої їх не влаштовують, тобто мали б можливість вибору.

Вказані дії Чортківської ЦРКЛ містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Обов'язковий профілактичний медичний огляд громадян певних категорій.

Проведення обов'язкового профілактичного медичного огляду громадян певних категорій регулюється наступними нормативно-правовими актами України:

- наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23.07.2002 №280 «Правила проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв та організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23.04.2013 за №665/23197 (надалі Наказ №280);

- наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31.05.2007 №246 «Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23.07.2007 р. за N 846/14113 (надалі Наказ №246);

- постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 №559 «Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок» (надалі постанова КМУ №559)

- іншими нормативно-правовими актами.

Згідно пункту 2 Наказів від 31.12.2015 №262(у) та від 27.04.2016 № 97(у), вартість послуги проведення обов'язкового профілактичного медичного огляду громадян певних категорій ЦРКЛ розроблена відповідно до Наказу №246.

Відповідно до 2.6 Наказу №246 періодичність проведення медичних оглядів, фах лікарів, які беруть участь у їх проведенні, перелік необхідних лабораторних, функціональних та інших досліджень, медичні протипоказання допуску до виконання робіт, пов'язані з впливом виробничих факторів, визначені в Переліку шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу, при роботі з якими обов'язкові попередній (періодичні) медичний огляд працівників, наведеному в додатку 4 до Наказу №246 та Переліку робіт, для виконання яких є обов'язковим попередній (періодичні) медичний огляд працівників, наведеному в додатку 5 до Наказу №246.

Чортківською ЦРКЛ, відповідно до Наказу №246, самостійно розроблені калькуляції на:

- проведення попередніх медичних оглядів (д.5 п.1 роботи на висоті, верхолазні роботи, обслуговування підймальних кранів);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.5 п.1 верхолазні роботи);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.5 п.2 електротехнічний персонал);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.5 п.6 оператори котельних, служба газ нагляду);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.5 п.7 роботи пов'язані із застосуванням вибухових речовин);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.2.2.1, 2.6.1, 2.6.2 працівники, які працюють з отрутохімікатами);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.5.3.2, 2.2.1, 2.6.1, 2.6.2 механізатори, які працюють з отрутохімікатами);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.5.8, та д.5 п.2 електромонтер на відкритих площадках);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.5.4, та п.3.10 загальна вібрація, пил. росл. пох. столяр);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.6.2.3 зорво напружені роботи);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.5.8 знижена температура повітря в приміщеннях та робота на відкритих площадках);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.1.1 аміак);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.3.10 пил рослинного і тваринного походження);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.1.16 марганець і його сполуки електрозварник);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.2.4.1, 2.4.13 кабельщик, спаювальщик);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.1.3.4, 3.7.6 вуглецевий пил, роботи коваля);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.1.3.4, 3.7.2, 6.5.9 обрубник, ливарник);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.2.5 суміш вуглеводнів нафти);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.5 п.11 роботи на мех. обладнанні);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.1.17 мідь і її сполуки, паяльник);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.5.10 теплове випромінювання);

- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.5.2.4 користування ПЕОМ з відео терм);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.5.3.2, 5.4, 1.35 вібрація, вироб. шум, вугл. аром.);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.5 п.1.2 роботи ліфтера);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.5.4, 1.9 вироб. шум);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.1.29.1 сірка та її сполуки);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.6.1.4, 6.1.5 роботи прибиральниці);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.1.27 свинець і його сполуки);
- проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.1.35 вугл. ароматичні).

При аналізі даних калькуляцій встановлено, що в собівартість послуг проведення обов'язкового профілактичного медичного огляду громадян певних категорій включені:

- заробітна плата лікарів, які беруть участь у їх проведенні;
 - заробітна плата медсестри по наданню платних послуг;
 - заробітна плата бухгалтера по платних послугах;
- окрім того, в калькуляцію включені інші статті витрат:*
- нарахування на заробітну плату – 22 %;
 - непрямі витрати – 53 %;
 - нарахування на непрямі витрати – 22 %;
 - медикаменти (інші обстеження).

Відповідно до Розшифровки статті витрат «Інші обстеження» в даній калькуляції вартості платних медичних послуг ЦРКЛ включені, а саме: заробітна плата, нарахування на заробітну плату, медикаменти та реактиви.

При вибіркового аналізу калькуляцій, наприклад:

- в калькуляції собівартості проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів (д.4 п.5.3.2, 5.4, 1.35 вібрація, вироб. шум, вугл. аром.) встановлено, що до їх складу входить:

заробітна плата:

- терапевта – 3,84 грн.,
- отоларинголога – 2,16 грн.,
- офтальмолога – 2,00 грн.,
- невропатолога – 3,84 грн.,
- медсестри по наданню платних послуг – 2,85 грн.;
- бухгалтера по платних послугах – 2,85 грн

окрім того, в калькуляцію включені інші статті витрат:

- нарахування на заробітну плату – 22 %;
- непрямі витрати – 53 %;
- нарахування на непрямі витрати – 22 %;
- медикаменти (інші обстеження) – 62,78 грн;

Відповідно до Розшифровки статті витрат «Інші обстеження» в даній калькуляції вартості, включені: заробітна плата, нарахування на заробітну плату, медикаменти та реактиви, що становить:

- загальний аналіз крові – 14,57 грн;
- ЕКГ – 10,51 грн.,
- ГГТФ – 19,05 грн;
- АЛТ – 10,21 грн;

- аналіз крові на білірубін – 8,44 грн (загальна вартість – 62,78 грн.);
- відповідно до пункту 1.35 додатку 4 Наказу №246 медичний огляд працівників, роботи яких пов'язані з середовищем вуглеводного ароматичного, передбачений

огляд спеціалістами:

- терапевтом;
- невропатологом;
- дерматологом;

лабораторне та функціональне обстеження:

- загальний аналіз крові;
- ретоколуцити;
- тромбоцити;
- ГГТФ;
- АСТ;
- АЛТ;
- аналіз крові на білірубін.

Отже, проведення медичного огляду для працівників, роботи яких пов'язані з середовищем вуглеводного ароматичного, зайво включено огляд лікарем-отоларингологом та лікарем-офтальмологом та затрати робочого часу медичної сестри по платних послугах та бухгалтера по платних послугах.

Відповідно до пункту 5.4 додатку 4 Наказу №246 медичний огляд працівників, роботи яких пов'язані з середовищем виробничого шуму, передбачений

огляд спеціалістами:

- терапевтом;
- невропатологом;
- отоларингологом;

лабораторне та функціональне обстеження:

- аудіометрія;
- дослідження вестибулярного апарата (за показанням).

Отже, проведення медичного огляду для працівників, роботи яких пов'язані з середовищем виробничого шуму, зайво включено огляд лікарем-офтальмологом та затрати робочого часу медичної сестри по платних послугах та бухгалтера по платних послугах;

- відповідно до пункту 5.3.2 додатку 4 Наказу №246 медичний огляд працівників, роботи яких пов'язані з середовищем загальної вібрації, передбачено спеціалістами:

- терапевтом;
- невропатологом;
- отоларингологом;
- хірургом;
- офтальмологом;
- ортопедом;

лабораторне та функціональне обстеження:

- вібраційна чутливість за показаннями РВГ периферичних судин, РЕГ;
- аудіометрія;
- рентгенографія опорно-рухового апарату (хребта).

Проведення медичного огляду для працівників, роботи яких пов'язані з середовищем виробничого шуму, зайво включено затрати робочого часу медичної сестри по платних послугах та бухгалтера по платних послугах та затрати на дослідження: загальний аналіз крові, ретоколуцити, тромбоцити, ГГТФ, АСТ, АЛТ, аналіз крові на білірубін.

Територіальним відділенням проведено аналіз інших калькуляцій на проведення попередніх (періодичних) профілактичних медичних оглядів та встановлено аналогічну ситуацію.

Резюмуючи, слід зазначити, що внесення до калькуляції на проведення обов'язкового профілактичного медичного огляду громадян певних категорій заробітної плати лікарів

спеціалістів, огляди яких не передбачені законодавством України, затрат на зайві лабораторні та функціональні обстеження, які не передбачені нормативно-правовим актам України, затрат робочого часу медичної сестри по наданню платних послуг та бухгалтера по платних послугах призводить до завищення тарифу на медичну послугу проведення обов'язкового профілактичного медичного огляду громадян певних категорій та ущемляє інтереси споживачів зазначеної послуги, які змушені сплачувати за її отримання додаткові кошти.

Вищезазначені дії були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, оскільки у цьому випадку жоден з його учасників не зміг би одноосібно, на протязі певного часу вчиняти необґрунтовані дії із встановлення умов реалізації послуги, а споживачі мали би можливість відмовитися від послуг комунальної установи, умови надання якої їх не влаштовують, тобто мали б можливість вибору.

Таким чином, вказані дії Чортківської ЦРКЛ містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Попередній медичний огляд для отримання посвідчення водія транспортних засобів та періодичний медичний огляд для отримання посвідчення водія транспортних засобів.

Згідно з статтею 45 Закону України «Про дорожній рух» медичний і періодичний огляд кандидатів у водії і водіїв транспортних засобів проводиться з метою визначення здатності кандидатів у водії і водіїв до безпечного керування транспортними засобами. Зазначений огляд включає: попередні, періодичні, щозмінні передрейсові і післярейсові огляди, а також позачергові огляди, зумовлені необхідністю.

Проведення медичних оглядів кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів регулюються, зокрема:

- наказом Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства внутрішніх справ України від 31.01.2013 №65/80, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22.02.2013 за №308/22840, яким затверджено «Положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів» (надалі - Положення про медичний огляд), іншими нормативно-правовими актами.

Положенням про медичний огляд передбачено, що медичні огляди кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів проводяться медичними комісіями, що створюються в закладах охорони здоров'я. До складу медичної комісії входять лікар-терапевт (голова комісії), лікар-невропатолог, лікар-отоларинголог, лікар-офтальмолог, лікар-хірург.

Відповідно до п.2.2. Положення про медичний огляд, попередній (періодичний) медичний огляд включає в себе: загальне обстеження спеціалістами медичної комісії, лабораторне і функціональне обстеження (загальний аналіз крові та сечі, аналіз крові на цукор, ЕКГ, обстеження гостроти й полів зору, обстеження вестибулярного апарату, визначення групи крові та резус-фактора (надалі - Лабораторні дослідження «Водій»)).

Згідно Наказів від 31.12.2015 №262(у) та від 27.04.2016 № 97(у), вартість послуги проведення попереднього огляду для отримання посвідчення водія транспортних засобів ЦРКЛ становить 129,27 грн. та з 01.05.2016 – 147,41 грн, а вартість послуги проведення періодичного огляду для отримання посвідчення водія транспортних засобів ЦРКЛ - 129,27 грн. та з 01.05.2016 – 107,23 грн.

Відповідно до «Калькуляції собівартості проведення попереднього медичного огляду для отримання посвідчення водія транспортних засобів для отримання дозволу на керування транспортним засобом» заробітна плата становить:

- терапевта –3,84 грн.,
- невропатолога – 3,84 грн.,

- отоларинголога – 2,16грн.,
 - офтальмолога – 2,00 грн.,
 - хірурга – 2,03 грн.,
 - медсестра по наданню платних послуг – 2,85 грн.;
 - бухгалтер по платних послугах – 2,85 грн
- окрім того, в калькуляцію включені інші статті витрат:*
- нарахування на заробітну плату – 22 %;
 - непрямі витрати – 53 %;
 - медикаменти (інші обстеження) – 19,94 грн;
 - вартість бланку – 3,90 грн;

Відповідно до Розшифровки статті витрат «Інші обстеження» в даній калькуляції вартості платних медичних послуг ЦРКЛІ включені: заробітна плата, нарахування на заробітну плату, медикаменти та реактиви, що становить:

- загальний аналіз крові – 14,57 грн;
- загальний аналіз сечі – 7,73 грн,
- аналіз крові на цукор – 8,58 грн.,
- визначення групи крові та резус-фактора – 17,38 грн;
- ЕКГ – 10,51 грн., (загальна вартість – 58,77 грн.).

Відповідно до «Калькуляції собівартості проведення періодичного медичного огляду для отримання посвідчення водія транспортних засобів для отримання дозволу на керування транспортним засобом» заробітна плата становить:

- терапевта – 3,84 грн.,
 - невропатолога – 3,84 грн.,
 - отоларинголога – 2,16грн.,
 - офтальмолога – 2,00 грн.,
 - хірурга – 2,03 грн.,
 - медсестра по наданню платних послуг – 2,85 грн.;
 - бухгалтер по платних послугах – 2,85 грн
- окрім того, в калькуляцію включені інші статті витрат:*
- нарахування на заробітну плату – 22 %;
 - непрямі витрати – 53 %;
 - медикаменти (інші обстеження) – 19,94 грн;
 - вартість бланку – 3,90 грн;

Відповідно до Розшифровки статті витрат «Інші обстеження» в даній калькуляції вартості платних медичних послуг ЦРКЛІ включені: заробітна плата, нарахування на заробітну плату, медикаменти та реактиви, що становить:

- загальний аналіз крові – 14,57 грн;
- загальний аналіз сечі – 7,73 грн,
- аналіз крові на цукор – 8,58 грн.,
- ЕКГ – 10,51 грн., (загальна вартість – 41,39 грн.).

Внесення до калькуляції затрат робочого часу медичної сестри по наданню платних послуг та бухгалтера по платних послугах призводить до завищення тарифу на медичну послугу проведення попереднього медичного огляду для отримання посвідчення водія транспортних засобів та періодичного медичного огляду для отримання посвідчення водія транспортних засобів та ущемляє інтереси споживачів зазначеної послуги, які змушені сплачувати за її отримання додаткові кошти.

Вказані дії Чортківської ЦРКЛІ містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним

(домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Як зазначено вище, у всіх калькуляціях на платні медичні послуги ЦРКЛ включені непрямі витрати в розмірі 53% та нарахування на них в розмірі 22%.

Розрахунок непрямих витрат ЦРКЛ здійснила шляхом ділення заробітної плати керівних працівників та допоміжного персоналу в сумі 180449 грн. на заробітну плату основного персоналу з нарахуваннями в сумі 340457 грн.

Кількість задіяних в платних послугах спеціалістів, заробітна плата по всьому персоналу в розмірі 17 108 737 грн. та порівняльний аналіз аналогічних розрахунків по інших медичних закладах вказує на можливість зниження ЦРКЛ заробітної плати по основному персоналу, що призвело до збільшення непрямих витрат.

Окрім того, у кожній калькуляції на всі медичні послуги ЦРКЛ додатково нараховується частка по теплопостачанню в розмірі – 6,96%, водопостачанню – 0,33% та електроенергії – 2,96%.

За інформацією ЦРКЛ в калькуляції відсотки по комунальних платежах розраховуються пропорційно заробітної плати основного персоналу.

При аналізі калькуляції собівартості проведення попереднього медичного огляду водія транспортних засобів для отримання дозволу на керування транспортним засобом встановлено, що заробітна плата складає 51,61 грн., з нарахуваннями 22% - 62,96 грн. При цьому теплопостачання 6,96% зазначено в сумі 5,50 грн., замість 4,38 грн.; водопостачання – 0,33% в сумі 0,26 грн., замість 0,21 грн.; електроенергія 2,96% - 2,34 грн., замість 1,86 грн.

Розрахунки показують, що ЦРКЛ визначило частку комунальних послуг з різних розмірів заробітної плати: теплопостачання – 79,02 грн., електропостачання – 79,05 грн., водопостачання – 78,79 грн.

Аналогічна ситуація спостерігається по інших калькуляціях на платні медичні послуги.

Відповідно до п.11 наказу Міністерства фінансів України від 31.09.1999 №318 «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.01.2000 за №27/4248 (надалі Наказ №318), до собівартості продукції (послуг) включається:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;
- змінні загальновиробничі та постійно розділені загальновиробничі витрати.

Відповідно до п.15 Наказу №318 до змінних загальновиробничих та постійно розділених загальновиробничих витрат відносяться заробітна плата апарату управління та допоміжного персоналу, нарахування на заробітну плату апарату управління та допоміжного персоналу, комунальні та господарські витрати, витрати на відрядження, амортизація, інші витрати.

Таким чином, неправильний розрахунок непрямих витрат призвів до збільшення вартості медичних послуг та ущемляє інтереси споживачів зазначених послуг, які змушені сплачувати за їх отримання додаткові кошти.

Вищезазначені дії були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, оскільки у цьому випадку жоден з його учасників не зміг би одноосібно, на протязі певного часу вчиняти необґрунтовані дії із встановлення умов реалізації послуги, а споживачі мали би можливість відмовитися від послуг комунальної установи, умови надання якої їх не влаштовують, тобто мали б можливість вибору.

Вказані дії Чортківської ЦРКЛ містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополюним

(домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи вищевикладене, на підставі статей 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» (із змінами і доповненнями), статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія територіального відділення

РЕКОМЕНДУЄ:

Чортківській центральній комунальній районній лікарні (вул. Дмитра Пігути, 31 Б, м. Чортків, Тернопільської обл., 48500, ідентифікаційний код 02001185) вжити заходи щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які б були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, шляхом приведення розрахунків вартості проведення медичних оглядів до економічно обґрунтованого рівня.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій адміністративної колегії необхідно повідомити Тернопільське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **в термін до 15 листопада 2017 року.**

За умови виконання положень рекомендацій провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочато не буде.

Члени колегії:

Н.Є. Черномаз, в.о. голови
територіального відділення

Г.С. Бібік, зав. юридичного сектору

А.Г. Левченко, заст.начальник
відділу досліджень і розслідувань